

POSTANOWIENIE

12 czerwca 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Mariusz Łodko (przewodniczący)

SSN Jarosław Sobutka (sprawozdawca)

SSN Mirosław Sadowski

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 12 czerwca 2024 r. w Warszawie
skargi kasacyjnej T. P.

od postanowienia Sądu Okręgowego Warszawa - Praga w Warszawie

z 27 sierpnia 2018 r., IV Cz 1111/18,

w sprawie z wniosku T. P.

z udziałem syndyka masy upadłości P. P. – T. N. i P. P.1

o podział majątku wspólnego,

umarza postępowanie kasacyjne.

Mirosław Sadowski

Mariusz Łodko

Jarosław Sobutka

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 17 stycznia 2018 r. (sygn. akt I Ns 239/17) Sąd Rejonowy w Nowym Dworze Mazowieckim I Wydział Cywilny w sprawie z wniosku T. P. z udziałem syndyka masy upadłości T. N. o podział majątku wspólnego postanowił umorzyć postępowanie na podstawie art. 355 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. w zw. z art. 124 ust. 1 zd. 2 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe.

W uzasadnieniu postanowienia Sąd *meriti* wskazał, że postępowanie o podział majątku wspólnego byłych małżonków T. P. i P. P. toczy się od 2004 r.

W dniu 19 czerwca 2017 r. do Sądu wpłynęło pismo syndyka masy upadłości uczestnika, w którym poinformował Sąd, że postanowieniem z 19 kwietnia 2017 r. (sygn. akt X GU 56/17) Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie, X Wydział Gospodarczy ds. upadłościowych i restrukturyzacyjnych, ogłosił upadłość P. P.. Jednocześnie syndyk wniósł o umorzenie postępowania z uwagi na niedopuszczalność podziału majątku wspólnego po ogłoszeniu upadłości.

Postanowieniem z dnia 1 sierpnia 2017 r. sąd zawiesił postępowanie na podstawie art. 174 § 1 pt. 4 k.p.c. i podjął je z udziałem syndyka masy upadłości T. N..

Sąd Rejonowy zaznaczył też, że przedmiotem niniejszego postępowania jest podział majątku wspólnego, który wprowadzie ma już charakter wspólności ułamkowej, to jednak nadal jest „majątkiem wspólnym”. Co za tym idzie podział takiego majątku jest niedopuszczalny, gdyż jest on częściowo przedmiotem postępowania upadłościowego, którego celem jest zagwarantowanie jak najpełniejszego zaspokojenia wierzycieli poprzez spieniężenie majątku upadłego. Prowadzenie zatem postępowania o podział majątku wspólnego byłych małżonków mogło by doprowadzić do pogorszenia sytuacji wierzycieli poprzez znaczne wydłużenie postępowania upadłościowego, aż do czasu prawomocnego zakończenia postępowania o podział.

Na skutek zażalenia T. P. Sąd Okręgowy Warszawa Praga w Warszawie IV Wydział Cywilny Odwoławczy postanowieniem z 27 sierpnia 2018 r. (sygn. akt IV Cz 1111/18) oddalił zażalenie.

Od postanowienia Sądu Okręgowego Warszawa Praga w Warszawie, skargę kasacyjną do Sądu Najwyższego wniósł pełnomocnik wnioskodawczynie, zaskarżając orzeczenie w całości, zarzucając naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 124 ust. 1 ustawy prawo upadłościowe poprzez jego błędną wykładnię, polegającą na przyjęciu, że podział majątku wspólnego jest niedopuszczalny wobec tego, iż w trakcie postępowania o podział majątku wspólnego jeden z byłych małżonków ogłosił upadłość, pomimo tego, że wspólność ustawowa małżeńska ustala przed ogłoszeniem upadłości uczestnika, podczas gdy regulacja przepisu art. 124 ust. 1 ustawy prawo upadłościowe nie ma zastosowania

w sytuacji, gdy ustrój wspólności majątkowej małżeńskiej ustal uprzednio na skutek rozwodu, a o zaliczeniu bądź nie majątku wspólnego do masy upadłości decyduje moment powstania rozdzielności między małżonkami — w tym wypadku rozwiązania małżeństwa przez rozwód, a nie faktycznego podziału majątku.

W związku z wyżej podniesionym zarzutem skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, które nie było dotychczas przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego. Następnie skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu Warszawa Praga w Warszawie, rozpoznanie niniejszej skargi kasacyjnej na rozprawie oraz zwolnienie wnioskodawczynie od kosztów postępowania zainicjowanego niniejszą skargą w całości, ze względu na niemożności poniesienia przez wnioskodawczynię kosztów postępowania bez uszczerbku dla utrzymania koniecznego siebie i rodziny.

Pismem z 15 maja 2023 r. były syndyk masy upadłościowej P. P. poinformował Sąd Najwyższy, że postanowieniem z 10 listopada 2022 r. (sygn. akt XIX GUp 570/20) Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie XIX Wydział Gospodarczy dla spraw upadłościowych i restrukturyzacyjnych postanowił oddalić wniosek P. P. o umorzenie zobowiązań bez ustalania planu spłaty wierzycieli i ustalił plan spłaty wierzycieli P. P.. Były syndyk poinformował, że ww. postanowienie jest prawomocne, co oznacza, że postępowanie upadłościowe uległo zakończeniu, a funkcja syndyka wygasła.

Postanowieniem z 20 marca 2024 r. Sąd Najwyższy postanowił wezwać do udziału w sprawie P. P..

Pismem z 11 kwietnia 2024 r. pełnomocnik T. P. poinformował Sąd Najwyższy, że udział P. P. został zlicytowany, co skutkowało likwidacją przedmiotu podziału majątku, tym samym nie podtrzymuje wniesionej w przedmiotowej sprawie skargi kasacyjnej, z uwagi na fakt, że jej rozpoznanie utraciło dla wnioskodawczynie znaczenie gospodarcze.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W przedmiotowej sprawie doszło do cofnięcia wywiedzionej przez skarżącego skargi kasacyjnej. Co prawda, pełnomocnik T. P. w piśmie z 11 kwietnia 2024 r. skierowanym do Sądu Najwyższego nie określił wprost, że cofa złożoną skargę kasacyjną, natomiast sformułowania: „nie podtrzymuję wniesionej w niniejszej sprawie skargi kasacyjnej” oraz „jej rozpoznanie utraciło dla wnioskodawcy znaczenie gospodarcze” należy odczytywać jako jej cofnięcie.

Zgodnie z art. 398²¹ k.p.c., jeżeli nie ma szczególnych przepisów o postępowaniu przed Sądem Najwyższym, do postępowania tego stosuje się odpowiednio przepisy o apelacji, z tym że skargę kasacyjną cofnąć może również sama strona. Odpowiednie zastosowanie znajduje więc m.in. art. 391 § 2 zd. 1 k.p.c., w świetle którego w razie cofnięcia apelacji sąd drugiej instancji umarza postępowanie kasacyjne i orzeka o kosztach jak przy cofnięciu pozwu. W odniesieniu do postępowania kasacyjnego oznacza to, że w wypadku cofnięcia skargi kasacyjnej Sąd Najwyższy umarza postępowanie kasacyjne, orzekając o kosztach tego postępowania. Podkreślić przy tym należy, że cofnięcie skargi kasacyjnej jest czynnością procesową niepodlegającą kontroli sądu (por. np. postanowienia SN: z 3 września 1998 r., I CKN 820/97; z 14 czerwca 2017 r., I CSK 520/16, z 15 stycznia 2024 r., II CSKP 321/23 czy z 23 kwietnia 2024 r., I CSK 348/23). Dlatego zaznaczyć należy, że cofnięcie skargi kasacyjnej jest ujemną przesłanką procesową, uzasadniającą umorzenie postępowania kasacyjnego.

W tym stanie rzeczy, na podstawie art. 391 § 2 w zw. z art. 398²¹ k.p.c., orzeczono jak w sentencji.

Mirosław Sadowski

Mariusz Łodko

Jarosław Sobutka

[SOP]

(r.g.)